

Position paper
Bewaken en beveiligen

Rondetafelconferentie
Tweede Kamer

donderdag 9 juni 2022

Het Nederlandse stelsel voor bewaken en beveiligen van personen en gebouwen door de overheid is niet goed afgestemd op de maatschappelijke en technologische realiteit. Dat zorgt voor een (te) geïmproviseerde politie-inzet die de capaciteit voor overige veiligheidszorg ondermijnt en afbreuk doet aan de effectiviteit van het bewaken en beveiligen door de overheid. Een slechte zaak voor de veiligheid van burgers en politiemedewerkers. Een doorleefde en verstandige visie op (het verbeteren van) de huidige stand van zaken moet volgens de Nederlandse Politiebond uitgaan van de volgende vier inzichten.

1. Onmisbare veiligheidsvoorziening

De komende decennia zal de behoefte aan bewaking en beveiliging van personen en gebouwen door de overheid alleen maar toenemen. Dat is het gevolg van de verharding en polarisatie die steeds meer delen van onze maatschappij binnendringen. Steeds vaker kiezen misdaadbendes, terroristische organisaties en *lone wolves* voor het plegen van aanslagen om (vermeende) tegenstanders te intimideren of uit te schakelen.

Het weggijken van deze rauwe realiteit kan onze maatschappij zich niet langer veroorloven. Het is naïef om bewaken en beveiligen te blijven zien als een soort noodmaatregel om (tijdelijk) dreigend geweld te voorkomen. De bewaking en beveiliging van personen en gebouwen op initiatief van de overheid verdient politieke erkenning als een cruciale veiligheidsvoorziening waarvan de continuïteit en beschikbaarheid niet ter discussie mag staan. Om die zekerheid te bieden moet deze overheidsbescherming dus standaard op grotere schaal worden georganiseerd en gefinancierd dan nu het geval is.

2. Voldoende capaciteit vereist meer samenwerking

Voor het bewaken en beveiligen van personen en gebouwen door de overheid worden momenteel vooral operationele politiemedewerkers ingezet. Dit betekent dat de afgelopen jaren steeds meer politieagenten niet of veel minder inzetbaar waren in de wijken.

In welke orde van grootte moeten we dan denken? Naar schatting worden nu zo'n vierhonderd mensen beveiligd door de overheid, van wie minstens tachtig op het hoogste niveau: betrokkenen bij grote rechtszaken en politici als Geert Wilders. Om één persoon op het hoogste niveau te beveiligen zijn in het uiterste geval 34 fulltime politiemensen per week nodig. Een handjevol beveiligers in iemands buurt, collega's die dreigingsinformatie verzamelen en beoordelen, op voorverkenning gaan naar locaties, de omgeving in de gaten houden, mogelijke routes analyseren en uitzoeken waar het dichtstbijzijnde ziekenhuis is. Met tachtig maximaal te beveiligen personen zit je dan al gauw op 2.700 agenten per week – en dan laat ik de inzet voor de 300 minder stringent beveiligde personen buiten beschouwing.

De NPB vindt dat aan deze geïmproviseerde aanpak – het anders inzetten van wijkagenten – zo spoedig mogelijk een eind moet komen. De politiek moet kiezen voor een structurele oplossing die voldoende capaciteit voor het bewaken en beveiligen door de overheid garandeert. Die oplossing is samenwerken met daarvoor geschikte en kwalitatief hoogstaande private beveiligingsbedrijven.

Daar zijn inmiddels wel voorbeelden van, maar over het algemeen komt de publiek-private samenwerking op dit gebied moeizaam van de grond. Hier zou de regering gericht op kunnen sturen, bijvoorbeeld door te voorzien in duurzame (lange termijn)financiering van de noodzakelijk geachte bewaking en beveiliging door de overheid.

3. Tijdig de juiste informatie vereist ict-doorbraak

De belangrijkste grondstof voor een adequate bewaking en beveiliging is relevante en tijdige informatie. Dat begint al bij het maken van de dreigingsanalyse op basis van open en gesloten informatiebronnen – ook van externe partners. Helaas laten de kwaliteit en de actualiteit van gegevens uit met name gesloten bronnen nogal eens te wensen over, laat staan dat deze informatie altijd makkelijk te duiden is vanuit bewakings- en beveiligingsoogpunt.

De huidige koppeling van informatiebestanden is gebrekkig en bemoeilijkt het maken van zorgvuldige dreigingsinschattingen. Dat kan ertoe leiden dat er meer risicomijdende maatregelen (en politiecapaciteit) worden ingezet dan eigenlijk noodzakelijk is. Het kan er ook toe leiden dat een dreiging niet of te laat gesignaleerd wordt en de noodzakelijke beveiligingsmaatregelen achterwege blijven.

Hoog tijd dus voor een ict-doorbraak die het bewaken en beveiligen door de overheid een enorme impuls kan geven. Waar blijft de innovatieve software om informatie uit meerdere bestanden snel, actueel, overzichtelijk en begrijpelijk bij elkaar te brengen tot een inzichtelijk totaalplaatje? Nu gebeurt dat ook van tijd tot tijd, maar dan alleen na veel tijdrovend en energieslurpend mensenwerk.

De informatiehuishouding die ten grondslag ligt aan het bewaken en beveiligen door de overheid is dus niet op orde. Het beheer en de randvoorwaarden moeten beter, inclusief het gebruik van innovatieve technieken als gezichtsherkenning. Daarnaast kan veel inzichtelijker worden gemaakt wat op basis van de beschikbare gegevens voorspelbaar en voorstelbaar is, bijvoorbeeld door het pas opgerichte Strategisch Kennis Centrum Ondernijning (SKC).

4. Kwaliteit vereist diversiteit

De Nederlandse Politiebond ziet extra investeringen in de kwaliteit van het bewaken en beveiligen door de overheid als een kwestie van rechtvaardigheid. Dat geldt zowel voor de politiemensen die dit werk al jaren in minder dan optimale omstandigheden hebben gedaan als voor de personen die korter of langer bewaakt en beveiligd moeten worden. De fysieke, mentale en morele inzet die van beiden wordt gevraagd is enorm. De toewijding en professionaliteit waarmee collega's voor de bedreigde personen opkomen is vaak indrukwekkend.

Deze politiemensen – en de burgers die ze moeten beschermen – verdienen een werkomgeving met een optimale mix aan collega's. Dat is anno 2022 een andere mix dan voorheen. Vandaag de dag is de kwaliteit van bewaken en beveiligen bijvoorbeeld erg gebaat bij de structurele inzet (analyses en adviezen) van gedragswetenschappers en sociologen. Minstens net zo belangrijk is de meerwaarde die de samenwerking van collega's met uiteenlopende etnische achtergronden oplevert. Eigenlijk zou bewaken en beveiligen door de overheid in de 21-ste eeuw vanzelfsprekend een gezamenlijke prestatie moeten zijn van politiemensen met een gevarieerde sociaal-culturele bagage. Die ideale situatie zal niet vanzelf ontstaan; daarvoor zijn blijvende aandacht en extra inspanningen vereist.

Jan Struijs,
voorzitter Nederlandse Politiebond